

Priekšlikums par — Policijas palīgu stiprinošām izmaiņām

Ievads

Šī iniciatīva ir vērsta uz Ministru kabineta 2007. gada 27. novembra noteikumu Nr. 812 "*Policijas darbinieka palīgu darba organizācijas un pienākumu pildīšanas noteikumi*" pilnveidošanu. Esošais regulējums nosaka policijas palīgu statusu, tiesības un pienākumus, taču tajā trūkst vairāku būtisku aspektu, kas varētu uzlabot palīgu efektivitāti, drošību un motivāciju.

Lai nodrošinātu, ka policijas darbinieka palīgi var pilnvērtīgi palīdzēt kārtības uzturēšanā un sabiedrības drošībā, ir nepieciešams veikt šādus uzlabojumus:

Priekšlikumi uzlabojumiem

1.1. Apmācības programma

- Noteikumos jāiekļauj detalizēts apmācību plāns, kas aptver:
 - Tiesību normu izpratni un policijas palīga pilnvaras
 - Konfliktsituāciju risināšanas un psiholoģijas pamatus
 - Pirmās palīdzības sniegšanas prasmes
 - Drošības protokolus patrulēšanas laikā
 - Praktiskas mācības un eksāmenu, kas apliecina palīga kompetenci

1.2. Drošības pasākumi

- Jānosaka konkrēti drošības pasākumi, kas jāievēro palīgiem darba laikā
- Jāparedz personiskā aizsardzības aprīkojuma piešķiršana (piemēram, atstarojošās vestes, cepures, radio sakaru ierīces)
- Jāizstrādā protokols, kā rīkoties bīstamās situācijās un kādos gadījumos palīgam jāatkāpjas, neiesaistoties tiešā konfliktā

1.3. Policijas palīgu tiesības uz personas aizturēšanu un roku dzelžu pielietošanu

Lai stiprinātu policijas palīgu spējas nodrošināt sabiedrisko kārtību un reaģēt ārkārtas situācijās, nepieciešams paredzēt tiesības pielietot roku dzelžus un aizturēt personas šādos gadījumos:

1. **Ja persona veic uzbrukumu citai personai vai policijas palīgam, izrādot agresiju**
2. **Ja persona bēg no noziedzīga nodarījuma vai sabiedriskās kārtības pārkāpuma vietas**
3. **Ja persona rada tiešus draudus sev vai apkārtējiem un atsakās pakļauties likumīgām prasībām**

Šīs tiesības tiek balstītas uz **Latvijas Kriminālprocesa likuma**:

- **264. pantu**, kas nosaka jebkuras personas tiesības aizturēt personu, ja tā tiek pieķerta noziedzīga nodarījuma izdarīšanas brīdī vai tūlīt pēc tā izdarīšanas.

- **14. pantu**, kas paredz nepieciešamās aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu sabiedrisko kārtību un novērstu noziegumus.
- **271. pantu**, kas paredz, ka policijas darbinieka uzdevumus var veikt arī citas pilnvarotas personas likumā noteiktajā kārtībā.

1.4. Atbildības un uzraudzības mehānismi

- Skaidri jādefinē, kas ir atbildīgs par policijas palīgu uzraudzību un darbu koordināciju
- Jāizveido pārskata sistēma, kurā tiek dokumentēta palīgu darbība un novērtēta viņu efektivitāte
- Jāparedz mehānismi, kā tiek risinātas sūdzības un iespējamie pārkāpumi no palīgu puses

1.5. Sadarbība ar sabiedrību

- Jāveicina sabiedrības informētība par policijas palīgu lomu un nozīmi
- Jāievieš mehānismi, kas veicina palīgu un vietējo kopienu sadarbību, piemēram, informatīvas kampaņas vai kopīgi pasākumi drošības jautājumos
- Jāatļauj palīgiem organizēt izglītojošus pasākumus skolās un kopienās

1.6. Motivācijas un atzinības sistēma

- Jāparedz motivācijas mehānismi, kas veicina ilgtermiņa iesaisti palīgu darbā
- Iespējamās motivācijas formas:
 - Apbalvojumi un atzinības raksti par izcilu darbu
 - Bezmaksas dalība papildus apmācībās un kvalifikācijas celšanas kursi
 - Nākotnes iespējas kļūt par pilntiesīgu policistu

1.7. Tehnoloģiju izmantošana

- Policijas palīgiem jābūt pieejamiem digitāliem rīkiem pārkāpumu reģistrēšanai (piemēram, mobilajām aplikācijām, kur fiksēt novērotos pārkāpumus)
- Jāizvērtē iespēja aprīkot palīgus ar personīgām ķermeņa kamerām, kas palīdzētu dokumentēt viņu darbību un palielinātu caurskatāmību

1.8. Formas tērps un identifikācija

- Jāievieš vienota formas sistēma, kas skaidri norāda palīga statusu, bet atšķiras no policijas formastērpa, lai novērstu neskaidrības sabiedrībā
- Formā jāiekļauj:
 - Oficiāla veste ar uzrakstu "Policijas palīgs"

Secinājums

Esošais regulējums nodrošina vispārēju ietvaru policijas palīgu darbībai, taču tajā trūkst skaidru vadlīniju un mehānismu, kas garantētu viņu efektīvu un drošu iesaisti sabiedriskās kārtības nodrošināšanā. Policijas palīgu nozīme sabiedrībā pieaug, un, lai viņi spētu pilnvērtīgi veikt

savus uzdevumus, nepieciešams precizēt un pilnveidot viņu apmācību, drošību, uzraudzību un tehnisko nodrošinājumu.

Tāpēc mēs aicinām veikt izmaiņas **Ministru kabineta noteikumos Nr. 812**, lai policijas palīgiem piešķirtu skaidri definētas pilnvaras, tai skaitā iespēju pielietot roku dzelžus atbilstoši **Kriminālprocesa likuma 264., 14. un 271. pantam**. Tas stiprinās sabiedrisko kārtību un uzlabos iedzīvotāju drošību.